

■ TRIBUNA POLITICA

Tge porta il nov sistem da dumbraziun dal pievel al chantun?

DA HANSJÖRG TRACHSEL,
CUSSEGLIER GUVERNATIV

Tschertamain sa regordan intgins da Vus da las dumbraziuns federalas dal pievel d'avant 10, 20 ed anc dapli onns, cur che tut las abitantas e tut ils abitants da la Svizra stuevan emplenir in vast questunari. Gia l'onn 1850, directamain suenter la fundaziun dal stadi federal, è vegnida fatga l'emprima dumbraziun dal pievel. A partir da questa data è questa retschertga statistica elementara vegnida repetida mintga 10 onns fin l'onn 2000.

La fin da l'onn 2010 è Luspè vegnida fatga ina dumbraziun dal pievel, per l'emprima giada èsi dentant vegnì desistì da far in'enquista cumpletta tar tut las abitantas ed ils abitants. Las infurmaziuns davart la populaziun las pli impurtantas vegnan retratgas uss onn per onn principalmain dals registers d'abitantas e d'abitants da las vischnancas. Per ch'ins possa utilizar quests registers per quest intent han els stuì vegnir rectifitgads e rendids cumparegliabels en il decurs dals ultims per onns. Per las vischnancas grischunas han questas lavurs signifitgà in grond impègn ch'ellas han dentant dumagnà cun bravura.

Ils resultats da la dumbraziun dal pievel èn ina

funtauna impurtanta per prender vastas decisions er sin il stgalim dal chantun u da las regiuns; pensain a las planisaziuns d'ospitals e da chasas da scola, a la politica da linguas u a la gulivaziun da finanzas chantunala. Ultra da quai gidan ils resultats dentant er a l'economia, a la scienza u a persunas privatas interessadas ad analizar disparitads localas e socialas. L'incumbensa principala da la statistica publica è pia correspudentamain quella da metter a disposiziun resultats represchentativs davart il stadi e davart il svilup da la populaziun, da l'economia, da la societad, da la furmaziun, da la perscrutaziun, dal territori e da l'ambient.

Tut las infurmaziuns ch'èn necessarias na pon dentant betg vegnir retratgas dals registers d'abitantas e d'abitants; i mancan per exempel infurmaziuns davart la lingua, da-

vart il stadi da scolaziun u davart il pendular. Per che questas infurmaziuns impurtantas na gian betg a perder vegn fatga – supplementarmain a las evaluaziuns dals registers – onn per onn ina enquista structurala che sa basa sin ina pitschna emprova da controlla. Mo var 5000 abitantas ed abitants dal Grischun ch'èn vegnids elegids casualmain han survegnì il cumenzament dal mais in questunari da l'Uffizi federal da statistica. Ils resultats da questa retschertga vegnan alura calculads approximativamain per l'entir chantun.

Las disposiziuns rigurusas davart la protecciun da datas dal plaun federal procuran che er Vossas datas vegnan tractadas da tut temp en moda absolutamain confidentiala e vegnan utilisadas mo per las incumbensas statisticas fixadas da la lescha. La segirezza da las datas ha cun raschun en mintga fasa la prioritad absoluta.

Jau sun persvadì che la modernisaziun da la dumbraziun dal pievel vegn a purtar a nus – ultra da datas d'ina megra qualidad ed actualitad, d'ina distgargia da la populaziun sco er ultra da respargns da custs – en il futur ina retscha d'enconuschientschas delucidantas davart noss chantun.